গীতগোবিন্দ

TIRTHANATH GRANTHALAYA
ACC. No 1792
D. 16/7/85
[illegible] GUWAHATI-9

পদ

নমো নমো নাৰায়ণ ভৱভয় বিনাশন।
ব্ৰহ্মা হৰে চিন্তে যাৰ অৰুণ চৰণ ॥
শ্ৰী নমো গোপাল নিৰাকাৰ শিৰকান্ত।
গোপীজন বল্লভ প্ৰনামো লক্ষ্মীকান্ত ॥ ১
জ্ঞানচক্ষু দিলাহা যোৰ ৰূপ ধাৰি।
নমো কৰবন্ধুৰ চৰণে আগুকাৰি ॥
জয়দেৱ নামে কবি আছিলা পণ্ডিত।
গীত গোবিন্দৰ বিৰচিলা নানামত ॥ ২
গোবিন্দৰ ৰাসক্ৰীড়া গোপিকা সহিত।
একত্ৰ কৰিয়া ভাগৱত সমন্বিত ॥
ছয়ো খণ্ড নিবন্ধ কৰিবো একঠাই।
যাহাঙ্কে স্মৰণে লোক বৈকুণ্ঠক যায় ॥ ৩

ৰ:কা:ৰ: জয়দত্ত

শুনা কথা পাৰে ভাল অৰ্থ সমাপ্তি ।
পদবন্ধে নিবন্ধিলোঁ ৰাম সৰস্বতী ॥
পূৰ্বত ৰচিলোঁ পদ অতি অনুপাম ।
উদ্যোগৰ আদ্যকথা ভাৰত নাম ॥ ৪
ভীষ্মপৰ্ব নিবন্ধিলোঁ ভীষ্মৰ নিৰ্যাণ ॥
পাছে ঘোষাযাত্ৰা বনপৰ্ব যাৰ নাম ॥
জয়দেৱ নামে কাব্য বিৰচিলোঁ সাৰ ।
শুক্লধ্বজ ৰাজা টীকা কৰিলন্ত যাৰ ॥ ৫
নৰনাৰায়ণ নৃপ প্ৰাতৃপ্ৰাণ ভাই ।
মহাৰাজা শুক্লধ্বজ যাৰ সম নাই ॥
তাহান টীকাক জিতাজিমো বুধজনে ।
যদি অৰ্থ নোপোৱা নিন্দিবা মোক মনে ॥
জয়দেৱৰ আদ্য শ্লোক শুনিয়ো প্ৰবন্ধে ।
ৰাধিকাক আদেশ কৰিলা যেন নন্দে ॥
দেখা ৰাধা আকাশত মেঘৰ আন্ধাৰ ।
তমালতৰু বনে ভূমি দেখি অন্ধকাৰ ॥
ৰাতিত সুতসে অতি ডৰিব কানায় ।
কৃষ্ণক ঘৰক লগি নিয়ো ৰাধাৰায় ॥
সহজে কৃষ্ণত মন ৰাধিকা সুখত ।
সিঞ্চিচাই পুৰন্তে দুৱাৰে পাইলা পথ ॥

ৰাধিকা কৃষ্ণক লৈয়া গৈলা ধীৰে ধীৰে ।
ৰাসক্ৰীড়া আৰম্ভিলা নিকুঞ্জ মন্দিৰে ॥
কবি মধ্যে লেখি জয়দেৱ নামে সাৰ ।
বাক্যত দেৱতা সৰস্বতী কণ্ঠে যাৰ ॥ ৯
যাৰ নিজ ভাৰ্য্যা হৈলা নামে পদ্মাৱতী ।
নানাবিধ বাক্য ৰচনাত চক্ৰবৰ্ত্তী ॥
জয়দেৱে মাধৱৰ স্তুতিক বৰ্ণিলে ।
পদ্মাৱতী আগত নাচন্ত ভাব ধাৰে ॥ ১০
প্ৰথমত ৰাগ যে মল্লাৰ আৰম্ভিলা ;
দশ অৱতাৰক বৰ্ণায় প্ৰণামিলা ॥
কৃষ্ণ সমে ৰাসক্ৰীড়া কৰিলা যিজনে ।
তেৱোঁ পৰিচয় ৰাধা কোন গোপীগণে ॥ ১১
ব্ৰহ্মা ৰুদ্ৰ আদি দেৱ তাসম্ভৱ কৰি
সততে ভকতৰ বশ্য দেখাইলন্ত হৰি ॥
এতেকে কৃষ্ণত ভক্তি কৰিবাক মনে ।
লক্ষ্মী আসি ৰাধা ৰূপে হৈলন্ত আপোনে ॥
যাৰ ভক্তিভাৱে তুষ্ট হৈলন্ত দামোদৰ ।
ৰাধিকাক ফুৰাইলন্ত কান্ধৰ উপৰ ॥
ৰাধাৰ পৰম ৰতি মাধৱৰ ঠাই ।
কৃষ্ণ বিনে যাহাৰ দণ্ডেকে যুগ যাই ॥ ১৩

রাধিকা কৃষ্ণৰ নাম লন্ত অবিশ্ৰাম।
নিতে নিতে কৃষ্ণয়ো ৰাধাৰ লন্ত নাম॥
কৃষ্ণ স্বামী পাওন্ত ৰাধিকা পুটাঞ্জলি।
ৰাধিকা বোলন্ত তুহু হুয়ো বনমালী॥১৪
প্ৰকৃতি পুৰুষ দুয়ো নাহি ভিন্ন পৰ।
কাৰ্য্য কাৰণত মাত্ৰ ভিন্ন কলেৱৰ॥
তিনিবিধ গোপীজনে লীলা মাধৱৰ।
তাসম্বাৰ পূৰ্বকথা শুনা নিৰন্তৰ॥১৫
একবিধ গোপী তাৰা গোপকন্যা বোলে।
মাধৱৰ লীলা হেতু জন্মিলা গোকুলে॥
আৰু একবিধ তাৰা গোপকন্যাগণ।
কাত্যায়নী পূজিলা কৃষ্ণক স্বামী মন॥১৬
তপ কৰিলন্ত কণ্ঠমান জলে নামি।
বৰ মাগে আমাৰ হওক কৃষ্ণ স্বামী॥
সেহি পুণ্যফলে তাৰা মাধৱক পাই।
ৰাসক্ৰীড়া আৰম্ভিলা বৃন্দাবনে যাই॥১৭
আৰু বিধি গোপীৰ শুনিয়ো ৰূপকথা।
দণ্ডকাৰ বনে ৰামসীতা সঙ্গে যথা॥
ঋষিগণে শুনি তাঙ্ক চাহিবাক যায়।
ভুলিলন্ত ভাগ্যৱতী জানকীক চাই॥১৮

শুনিয়োক সীতা তুমি কিনো ভাগ্যৱতী।
ত্ৰিভুৱন মোহন ৰাঘৱ যাৰ পতি॥
যাৰ ৰূপ দেখি কন্দৰ্পৰ কামে যাৱ।
আনোক নাৰীৰ পুৰুষৰ কাম ভাৱ॥১৯
হেনৰূপ আলিঙ্গি পাইবা আনন্দিতা।
নাৰীগণ হুৱামানি ধন্য ধন্য সীতা॥
পুৰুষৰ ৰূপ মোৰা বিফল জীৱন।
যাক আলিঙ্গন্ত প্ৰভু কমললোচন॥২০
ৰামচন্দ্ৰে বোলন্ত শুনিয়ো ঋষিলোক॥
নাৰী হুয়া যদি আলিঙ্গিবে মোৱা মোক।
গোকুলত কৃষ্ণ অৱতাৰ হৈবো যাতে।
গোপী হুয়া ভজিবাহা তোৰা আমি তায়॥২১
সেই ঋষিগণ তাৰা গোপী আসি ভৈলা।
এহি তিনিবিধ গোপী কৃষ্ণক ৰমিলা।
শৰত কালত চন্দ্ৰাৱলী ৰাত্ৰি পায়।
দিব্য ৰাসক্ৰীড়া আৰম্ভিলা যদুৰায়॥২২
বৃন্দাবন মধ্যে মধ্যে পুষ্প বিকশিত।
কামবাণে কামিনীৰ চঞ্চল চৰিত॥
মলয় পৱন বহে বসন্ত প্ৰকাশ।
ফুলিলা মালতী যূথি নিৰ্মল আকাশ॥২৩

দুলৰী-

জয় নমো ৰাম   গুণে অনুপাম
সৰ্ব্বৰ-প্ৰকৃতি-হৰি ।
গীত-গোবিন্দৰ-   পদ-মনোহৰ-
বিৰচিলো যত্ন-কৰি ॥ ২৭
বোলো যুৰমতি -   ৰাম সৰস্বতী-
তুমি যে বৰ নাগৰ ।
ভক্তি বলে কিনি   নিয়োক আপুনি
উদ্ধাৰিয়ো দামোদৰ ॥ ২৮
বৃন্দাবনে অতি-   পূৰ্ণ চন্দ্ৰকান্তি
বহে-মলয়াৰ বায় ।
পুষ্পে-বিকশিত   কামে জৰ্জ্জৰিত,
তৰুণীৰ দহে-গায় ॥২৯
ৰাত্ৰি কৃষ্ণত-যাই-   বৃন্দাবনে পাই-
মনত উৎসৱ বৰ ।
কদম্বৰ তলে   বাজিয়া বিৰলে,
বংশী বাইলা দামোদৰ ॥ ৩০
বংশীৰ বাদ্যত-   দ্ৰৱশিলা মত
পানী হুয়া যায় বাৰি ।
যমুনাৰ-জলে   ভাটিক নচলে-
বহয় উজান বাৰি ॥ ৩১.

পশুপক্ষীগণ   এরি-আন মন
বংশীয়ে হরিলা চিত্ত ।
ঊর্দ্ধ মুখ করি   বন ফল এরি
চাপিলা আসি সন্নিত॥ ৩২
বংশীবাদ্য শুনি   যতেক গোপিনী
কামে জর্জ্জরিত-চিত ।
শরীর শিহঁরে   লোতক নিগরে
বংশীর শুনিয়া গীত॥ ৩৩
নিজ নাম ধরি   ডাকিলন্ত হরি
আইস রাধা প্রাণেশ্বরী
শুনি বসুমতী   পদ্মাৱতী কতি
বৃন্দাবনে ক্রীড়া করি॥ ৩৪
নিজ নাম শুনি   আনন্দে গোপিনী
আছিলেক মোহমতে ।
কোলার শিশুক   মাটিত পেলাই
চলি গৈলা লররঙে॥ ৩৫
স্বামীর কোলাত   আছিলেক কেহো
শুনিয়া লরর দিলা ।
স্বামী-হাত দেই   ননন্দী বঞ্চিই
ফিরি ফাকো নমাতিলা॥ ৩৬

ব্ৰহ্মন শালাত আছিলেক কেহো
নুবুইলেক হাতভৰি।
ঘুমুটিৰ হন্তে নৈলা লৰৰন্তে
নাৰো বস্ত্ৰ নসম্ভাৰি ॥৩৭
আঁৰত লুকাই আৰ জনী যাই
লৰৰন্তে গোপীকাক।
বোলন্ত সতিনী দুইৰ এইজনী
কৃষ্ণে নামাতিবে মোক ॥৩৮
কতো গোপিনীৰ দুৱাৰ বান্ধিয়া
স্বামীয়ে ৰাখিল ধৰি।
মনত নৈৰাশে পৰম বিৰহে
মৰিল কৃষ্ণক স্মৰি ॥৩৯
দুৰত আলাপে আছিলেক কেহো
স্বামীৰ ধৰি কণ্ঠত।
যাইবাক খোজন্তে স্বামীয়ে নেৰন্তে
নৈৰাশা হৈল মনত ॥৪০
তোৰ অধিকাৰ শৰীৰ আমাৰ
আছোঁহো তোহোঁৰ স্থানে।
বিৰহ তাপত কৃষ্ণক মনত
ধৰিয়া তেজিলা প্ৰাণে ॥৪১

স্বামী-দেখে বৰ-   ভৈলা দেহা থৰ-
দেখয়ে পাণ্ডৰ-কৰি-
দেখে নিজ-নাৰী-   কৃষ্ণক-সুমৰি
কোলাতে-লৈলেক মৰি ॥ ৪২

মিটৌ-নাৰীসৱ-   গৈলা বৃন্দাবন
আজম্বাত- কৰি আশ।
মিটৌ- গৈলা মৰি-   কৃষ্ণক সুমৰি
তেজাম্বে পাইলন্ত নাশ ॥ ৪৩

ৰাম সৰস্বতী-   কহে- দৃঢ় মতি-
কৃষ্ণৰ- ভকতি-সাৰ-।
কৃষ্ণক- সুমৰি   ৰাম ৰাম বুলি
হৈয়ো ভৱসাগৰ পাৰ ॥ ৪৪.

~ × ~

লেছাৰি

কদম্বৰ তলে দামোদৰ বংশীবাদ্য শুনি মনোহৰ
গোপিনী সকলে বেড়িল কদম্বতলে।
তৰুণী ৰমনী গোপবালী নেতৰ-বসন পৰে খালি,
কৃষ্ণক চাহিয়া ৰহিলা গোপীসকলে ॥ ৪৫
মাধৱক দেখি গোপীগণে কদম্বৰ তলে বিভঙ্গনে
আজানু লম্বিত পিন্ধি আছে বনমালায়।
ইন্দীদল শ্যাম যেন তনু ভুৰু-যুগ যেন ইন্দ্ৰধনু
কটিত প্ৰকাশে ৰত্নৰ কিত মেখলায় ॥ ৪৬
পীতবস্ত্ৰ গাত মনোহৰ মকৰ কুণ্ডল জাতিষ্কাৰ
দেখি গোপীগণ চকিত মদন বাণে
অন্তৰে মদনে আকুলিত মনে বীৰ আলিঙ্গিয়া চি
৭. মুখত বৈলক্ষ্যে[১] দক্ষ কৰে লৱানে-

~ × ~

১. পা: ৰ: বৈলাক্ষে । বৈলক্ষ্য = লাজ
৮ মাধৱকন্দলী —

TIRTHANATH GRANTHALAY
ACC. No ....
DATE ....
GUWAHATI-8

দীৰ্ঘ-ঝুমুৰী

গোপীসৱ-উভয় সঙ্কটে।
মনোদুঃখ মিলিল-প্রকটে॥
কৃষ্ণৰ চাহিয়া-গোপীজনে।
দুখে কাকো-নোলাই বচন॥
ইটো মিটে চাই-তোলে-হাস।
কৃষ্ণেও-তাসম্বাৰ বুজি আশ॥
সবাকে মাতিলা নাৰায়ণে।
সখী তোৰা-আইলা কি-কাৰণে॥
গৃহৰ-ওলাইলা নাৰীগণ।
তোৰা পূৰ্ণ-কুলবধূজন॥
কামাতুৰ-পুৰুষৰ-ভৰে।
ৰাত্ৰি নাৰী-নোহোলাই গৃহৰে॥
ইটো বনে ৰাক্ষসৰ-ভয়।
তোৰা কেনে-~~[illegible]~~ আছিলা ওলাই॥
যদি বাটে ৰজে উৎপাত,
কি কৰিবা তোৰা-স্ত্রীজাতি॥

গৃহে ভৈলা কোন উতপাত ।
স্বামীসব কহিয়ো আমাত ॥
কৃষ্ণ বিনা কথোক দুরন্ত ।
গোপীগণে কিছু নমাতন্ত ॥
লাজে মুখ বসন ঢাকিলা ।
হেন দেখি মাধৱে মাতিলা ॥
কিবা মোক স্নেহ আছে বর ।
দেখিবে আসিলা নিরন্তর ॥
আমাক দেখিলা ইটো ভালে ।
ফিরি তোরা যাযোক সকলে ॥
পতি পুত্র আছে বাট চাই ।
বিচারিবে গৃহত নপাই ॥
শুনি গোপী লাজ ভৈলা বর ।
অধোমুখে নিদিলা উত্তর ॥
পুনরপি মাতিলা মাধৱে ।
জানো আমি আত্মা কামভাৱে ।
উপপতি আশা করি মোক
জানো আজি আত্মা স্বামী লোক
ইটো কর্ম্ম অনুগত বর ।
লোকে মন্দ বোলে নিরন্তর ॥

অল্প-পুণ্য অনেকে চাৰয় ।
পৰ-লোকে নৰকে পৰয় ॥
গুৰুজনে শুনি বোলে মন্দ ।
তোৰা-স্বামীসনে কৰে-দ্বন্দ্ব ॥
ইহলোকে পৰলোক লোক ।
জানি এইমা-কৰা-স্বামীলোক ॥
আপোনাৰ-সুস্বামীৰ-ঠাই ।
ইটো-কামশাস্ত্ৰ কৰা যাই ॥
স্বামী-যদি-কুটিত-ৰুগীয়া ।
নিৰ্ধনী-দৰিদ্ৰ-আলসীয়া
যোৰা-কোদা-হাঁটিত-নোৱাৰি ।
তাকো-নেৰিবেক নিজ নাৰী-
স্বামীক সেৱা যতনেৰে বিষ্ণু কৰি ।
এহি-ধৰ্মে-তুষ্ট হন্ত হৰি ॥
তেবে ঘোৰ নৰক এৰাই- ।
দিব্যৰূপে-বৈকুণ্ঠক যায় ॥
বিৰচিলা-ৰাম সৰস্বতী- ।
ৰামকৃষ্ণ ঘুষিত সম্প্ৰতি ॥

— x —

১ পা: ৰ: সুস্বামী- .

পদ

এইমতে কৃষ্ণে ধৰ্ম্ম বুজাইলন্ত যত ।
গোপীত কহিলা মত শাস্ত্ৰৰ সম্মত ॥
কৃষ্ণৰ মুখৰ কথা শুনি গোপীলোকে ।
নৈৰাশা হুয়ত পীড়িলেক অতি শোকে ॥
লোতকৰ ছেদ নাই কান্দিলা প্ৰাৰ্থিত ।
অধোমুখে চৰণে লেখয় ভূমিৰীতি ॥
কুচৰ কুঙ্কুম লোটে বহয় লোতক ।
সবে গোপী আলাটি বুলিলা মাধৱক ॥
তোমাৰ চৰণ সেৱা কৰিবাৰ আশে ।
কোন ধৰ্ম্ম তেজিয়া আসিলো তুমপাশে ॥
পতি সেৱা ধৰ্ম্ম মত কহিলা আপুনি ।
সেই ধৰ্ম্ম তোমাতে ভিত্তোক চক্ৰপাণি ॥
আৰো গোপীগণে বোলে শুনা নাৰায়ণ ।
পুণ্য বলে আপুনি আসিলোঁ দাসীগণ ।
তুমি যদি নাৰায়ণ আপুনি কৰোঁ সাৰ ।
ফিৰি আমি নিজ ঘৰে নপালিবোঁ আৰ ॥
তোমাৰ চৰণ লয় তুলসীৰ পাই ।
যোগাত নিষ্কিয়া মুৰিবোঁহো ভৰ নাই ॥

তোমাৰ চৰণ নিজ ভকতৰ ভাগ।
লক্ষ্মী মাত্ৰ সেৱা কৰি নাপাৱন্ত লাগ॥
ব্ৰহ্মা হৰে নপান্ত যাসিয়া পদধূলি।
সেহি মেলি গোপাত বান্ধিবোঁ তুলি তুলি॥
এহি বুলি গোপীগণে কৰিলা বিস্তৰ
কটাক্ষে সঙ্কেত প্ৰেম দেখে প্ৰাণৰথ॥
তাসম্বাধ স্নেহে কৃষ্ণে বুলিলন্ত কাক।
পাৰিহাঁস কৰিলোহোঁ নুবুঝিলা তাক॥
এহি বুলি বসন্ত প্ৰকাশ দিব্য বনে।
গোপিনী সহিতে হৰি পশিলা তেখনে।
বসন্ত ৰাগৰ শুনা ইমত লক্ষণ।
প্ৰমত্ত পুৰুষ গোষ্ঠী কেমতে শোভন॥
ময়ূৰৰ পুচ্ছ চূড়া বান্ধি মনোহৰ।
পৰিধান বস্ত্ৰ বৃক্ষ পল্লৱ পত্ৰৰ॥
সুন্দৰ সুবেশ মূৰ্তি গতি মনোৰম।
ইসৱ লক্ষণে ৰাগ বসন্ত উত্তম॥
বসন্তৰ সময়ে ষড়ঋতুৰ আহ্লাদ
যুবা বৃদ্ধজনৰ মনত উন্মাদ॥
বসন্তত কোকিলে সঘনে কৰে ৰাৱ।
যুৱতৰ বসন্তে নিটিনে বাপ যাৱ॥

নদীত বসন্ত লাগি জোঁৱাৰিলা পানী।
মৎস্যত বসন্ত লাগি ধৰিলা উজনি॥
সদাগৰে নাজানে নাৱৰ উজান ভাটি
বৃক্ষত বসন্ত লাগি হাতে ধৰে লাঠি
মৈৰাত বসন্ত লাগি ধৰিলা পেখান।
যোগীত বসন্ত লাগি ভঙ্গ হৈলা ধ্যান॥
ৰাধাত বসন্ত লাগি কৰে কৃষ্ণ ৰাৱ।
বসন্ত ৰাসৰ শুনা এমত প্ৰভাৱ॥
কৃষ্ণৰ গীতক জয়দেৱে নিবন্ধতি।
ৰূপক তালৰ ~~তালে~~ চেৰে নাচে পদ্মাৱতী॥
নৃত্য আৰম্ভিলা কৃষ্ণে জয়মতি গাইতে।
বিৰহী জনৰ প্ৰাণ মনোহৰ গীতে॥
যি যেই গায়ক হৈলা ~~মনোহৰ গীতে~~ ভ্ৰমৰাৰ গান।
পুষ্পমধু পানহেতু ব্যাকুল পৰাণ॥
বকুল পুষ্পৰ বন ঢাকি একাকাৰ।
নাচন্ত ময়ূৰে প্ৰিয় সাৰি গোপীকাৰ॥
যাৰ গীতে প্ৰবাসীজনৰ ভাৰ্য্যাচয়।
মদনে পীড়িত হৈয়া ক্ৰন্দন কৰয়॥
ফুলিছে পলাশ পুষ্প ফুলিছে মন্দাৰ।
ফুলিছে বকুল মুকুলিছে আম্ৰকাৰ।

ডাকিছে কোকিল কন্দৰ্পৰ বাণ প্ৰায়।
যুৱতীৰ হিয়া যেন বিদাৰিয়া যায়॥
কামদেৱ নৃপতি আপুনি বিদ্যমান।
যুৱতীৰ বক্ষহেতু ভুৰিলন্ত বাণ॥
চম্পক পুষ্পত পৰে ভ্ৰমৰা সকলে।
পুৰুষ বসিছে যেন কামিনীৰ কোলে॥
কামিনীৰ কামভাৰে দেখি নিৰন্তৰ।
যেন লাজে অধোমুখ সজ্জন লোকৰ॥
লাজে অধোমুখ ভৈলা মহাজন প্ৰায়।
কামভাৰে কামিনীৰ জৰ্জৰিত কায়॥
সহজে ফুলিলে পুষ্প পৰে খালি খালি।
তাহাকে বসন্ত বোলে সমস্ত সোৱালী॥
কেতকীপুষ্প[২]ময় যেন হই কামশৰ।
বিদাৰিলা হিয়া যেন বিৰহিজনৰ॥
মাধৱী মল্লিকা গন্ধে মাণ্ডিত হৃদয়।
মুনিগণ মোহ যায় নাৰীক স্মৰয়॥
লতা ভৈলা নাৰী বৃক্ষ পুৰুষৰ সঙ্গে।
জ্ঞান এৰি মুনি সকলৰ মন ভঙ্গে॥
যেন কামাতুৰ নাৰী পুৰুষৰ কোলে।
লতা সবে বৃক্ষক ধৰিছে কামভোলে॥

২ · পুষ্পময়ে।

বৃক্ষৰ-সঙ্গমে যেন লতা-সব সুখী।
কৃষ্ণৰ-সঙ্গমে ধন্য নাৰী-চন্দ্ৰমুখী॥
এহেন প্ৰকাৰে-উদ্যেৰ-মধু-বনৰ
সোহি-খেলা ৰাসক্ৰীড়া-গোপী-মাধৱৰ*॥

~ × ~

পদ

অনেক সাতিনী-দেখি মাধৱৰ-ঠাই।
সখী-সমে অন্তৰিয়া গৈলা ৰাধাৰায়॥
ৰোষ-কৰি-নিকুঞ্জ-বনৰ-আঁৰ-ভৈলা।
সখীক অন্তৰ্হি-কথা-কহিবাক লৈলা॥
জয়দেৱে গাৱে গীত-মধুমান ধৰি।
ৰাগৰ-মালিতা-শুনিয়োক ৰামগিৰি॥ #
নিতম্বিনী-দিব্য পট্ট সোনাৰ বৰণ।
পাৰিধান অলঙ্কাৰ দেখাহ ভূষণ (বসন)॥

---

* ক. ব: – এইখিনিত অৰ্থৰ
ধৰা নাই। অৰ্থৰ মতে লগৰাৰৈক চলি
আছে। #

নীলবস্ত্ৰ-পিন্ধি আতি প্ৰকাশে সুন্দৰী ।
স্বামী-মাগিবাক যাইলা-চৰণত ধৰি ॥
যৌৱনৰ ভৰে কন্যা-কান্দে নেদয়য় ।
মোৰ-স্বামী-হইবে কোন পুৰুষ আত্ময় ॥
ৰূপৰ-দৰ্পত-কন্যা-নাচাঁৰেয়* ফিৰি ।
ইসব-লক্ষণ কাম-বোলি ৰামগিৰি ॥
কৃষ্ণৰ-বিৰহে-ৰাধিকাৰ বৰ-দুঃখ ।
ৰত্নাৱলী-সখীক-বুলিলা চাহি-মুখ ॥
ৰত্নাৱলী-বোলে সখী-নকৰিবা ৰোষ ।
কৃষ্ণক চাহন্তে-সতিনীত নাই দোষ ॥
ব্ৰহ্মাদিৰো দুৰ্লভ ইহেন দেহ-পায় ।
কৃষ্ণৰ ৰূপত ত্ৰিভুৱন মোহ-যায় ॥
ইহেন শৰীৰ পাই-হুযোক সন্তোষ ।
দূৰত-তেজিঁ‡য়ো সখী-সতিনীৰ দোষ ॥
দুৰ্ব্বাদলশ্যাম তনু চন্দনে লেপিত ।
পীত-বস্ত্ৰ বনমালা-আপাদলম্বিত ॥
কীৰিত-চলন্তে লৰে চিত্ৰমণিগণ ।
মকৰ কুণ্ডল গণ্ডস্থলে বিতোপন ॥

নাচয়
*. পা: ব: নাচিবে- . ‡ পা: ব: তেজিয়ে

গোপ্য

মনক হৰন্তু গোপীবধূ-সমস্তৰ ।
স্মিত প্ৰকাশে অতি হাঁসি মনোহৰ ॥
দেখা-তাসম্বন্ধক সতিনীৰ বিয়া এৰি।
পৰম উৎসাহে সাৰে মাধৱক বেৰি ॥
পুষ্পতলে বহে-অতি নৃত্য-ভংগীৰি ।
আলিঙ্গিয়া কৃষ্ণক ত্ৰিবাৰে কণ্ঠে ধৰি ॥
মদনে পীড়িত কতো-ব্যাকুল অন্তৰ ।
আসবাৰি মাটি-মাধে ষোড়শ-শৃঙ্গাৰ ॥
দেখা-দেখা হেৰ-সখী-কতো-গোপিনীৰ।
কৃষ্ণ মুখে চুম্বিতে-নয়নে বহে-নীৰ ॥
কামভাৱে ভজন্ত মাধৱে কতো নাৰী ।
জন্মে জন্মে হইবে প্ৰভো তোমাৰ কিঙ্কৰী ॥
কতো-গোপী-মাধৱক নমিবাক চলে-।
চৰণত স্তন দিয়া মহাকাম ভেদলে ॥
দেখা যমুনাৰ-কুঞ্জে মনোহৰ বনে-।
কৃষ্ণৰ-বস্ত্ৰক কাঢ়ি লৈলা গোপীগণে ॥
পীত বস্ত্ৰ কৃষ্ণৰ পিন্ধিলা গোপীকাঢ়ি।
আপোনাৰ নীলবস্ত্ৰে কৃষ্ণক আবৰি ॥
কৃষ্ণৰ-বংশীক-কাঢ়ি বাহিৰে লৈলা তাৰা-।
খোপা জোট কৃষ্ণৰ বান্ধিলা মেলি চূড়া ॥

আপুনি পুৰুষ ৰূপ হৈলা গোপীগণে।
নাৰীবেশে মাধৱক নচাৱে যত্নে॥
কতক্ষণী বাৰে বজো চাপৰি বজাৱে।
চাপৰিৰ চেৰে চেৰে নাচন্ত মাধৱে॥
ইটো সিটো গোপীসৱে কহে হুৰুথুৰি।
নাৰীৰ দুখক কিছু নাজানে মুৰাৰি॥
নাৰী হুয়া নাচি কৃষ্ণে তাৰ ফল পাওক॥
মাতিবে খোজন্তে নামাতিবা গোপীসকক॥
এহিবুলি তেসম্বেও মনে সাৰ কৰি।
গোপীগণে আলিঙ্গিবে খোজন্ত মুৰাৰি॥
কৃষ্ণবেশে গোপীগণে নাচাৰন্ত সুখ।
বিৰহিনী জনৰ জানিবে তেবে দুঃখ॥
আজন্মীৰ পৰিহাস জানিলন্ত হৰি।
পুৰুষ ভৈলন্ত কৃষ্ণ নাৰীবেশ এৰি॥
দেখি গোপীগণে অতি মৰে কামভোলে।
আলিঙ্গি চুম্বিয়া কাকো বৈসালন্ত কোলে॥
আৰু জানি সখি তুমি পাৰিৰ মান।
সেই ভাৱে ভজা তুমি মাধৱৰ থান॥
ভাগ্যৱতী ৰাধী আপোনাৰ মান্য চায়।
যাইয়া ন হৈলা প্ৰভু মাধৱৰ ঠাই॥

একতালি-তালে-গাৱে জয়দেৱ গীত।
গান্ধাৰ-ৰাগৰ কথা-শুনা মনোনীত॥
মহন্ত দুৰ্দম-মোটে শ্যামবৰ্ণ-দেয়।
ৰত্নৰ কিৰীটী-অলঙ্কাৰ সীমা-নাই॥
চতুৰ্দিকে-চামৰ-ঢুলাই-চাৰি-কন্যা।
সুকোমল তৰুণী-ৰূপত অতি ধন্যা॥
সুৱৰ্ণৰ কান্তিসম দেহৰ-উপমা।
চাৰিদিকে-স্বামীক সেৱয় চাৰিজীৱা [ৰামা]॥
চাৰিও কন্যাৰ-নাম-শুনা-মন কৰি।
কৌস-সৌৰী-আশাৱৰী-আৰৰ-মঞ্জৰী॥
চাৰিও কন্যাত প্ৰীতি-কৰা-মহাবল।
যাহাক গাৱন্ত-সদা গন্ধৰ্ব সকল॥
সভাত-প্ৰবেশ-হই-পিন্ধি-হেম* হাৰ।
এতেক লক্ষণে-ৰাগ-বোলয় গান্ধাৰ॥
পৰম বিকলে-ৰাধা-কৃষ্ণৰ-বিৰহে।
সখীৰ-আগত-বিৰহৰ কথা-কহে॥
ইমত*† কটাক্ষ-হাসি কৰে-লয় শ্বাস।
মনত-ঝুমৰে মাধৱৰ পৰিহাস॥
মোহন বংশীক বাদ্য অতিৰ অদ্ভুত।
মোৰ-নাম ধৰি মোহিলাহা-মোৰ চিত্ত॥

*: কো: ব: —হেন ; † কা: ব: -ইমত
‡ [illegible]

চূড়াত- ময়ূৰ-পুচ্ছ চন্দ্ৰ চাৰু-শোভয় ।
সুখ-জলে- ৰমণী চুম্বন মনোলোভা ॥
বক্ষালিৰ- ✲পাহি- যেন বাতুল-অধৰ ।
চৰণত প্ৰকাশে- নেপূৰ ~~[illegible]~~ সুবৰ্ণৰ- ॥
ৰোমাঞ্চিত বাহু মেলি কামভাৰে আতি ।
সাবটিছে- মাধৱক সহস্ৰ যুৱতী ॥
তৰুণী ৰমণী গোপিনীৰ- স্তনভাৰ ।
নিৰ্দয় কৃষ্ণৰ- হৃদে যেন বজ্ৰসাৰ ॥
তাতে- লাগি- মৰ্দ্দিত- মালতি মালাচয় ।
ক্ৰীড়া দেখি সুৰাসুৰ-গণৰ- বিস্ময় ॥
ৰত্নাৱলী সখীক- বোলন্ত বাৰেবাৰ ।
মাধৱৰ- বিৰহে- ক্ষণেকে প্ৰাণ-যায় ॥
যদ্যপি- শ্ৰীৰাধা- সখী- কহোঁ ‡নিষ্টৈ বাণী ।
এতেক্ষণে- ইহাৰে কৃষ্ণক- দিয়া আনি ॥
কৃষ্ণৰ অধৰ- যেন মধুৰ- বাহন ।
তাক দেখি- অতৃপ্তে- পীয়য় গোপীগণ ॥
সিকাৰণে- কহোঁ সখী- মাধৱক আন ।
ইহাৰতে- অধৰে কৰোহোঁ মধুপান ॥

~ X ~

✲ কা: ৰ: - পাখী । ~~‡ মিষ্টৈ~~
‡ কা: ৰ: - মিষ্টৈ ।